BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INTERFAOL METODLARNING AHAMIYATI

Xaydaraliyeva Mamlakatxon Abdullayevna
Farg'ona viloyati, O'zbekiston tumani, 53-umumiy o'rta ta'lim maktabi, 2-toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola interfaol metodlarning boshlang'ich ta'limdagi vazifasiga bag'ishlangan.

Kalit so'zlar: interfaol, pedagog, kognitiv, internet resurs, masofaviy ta'lim, shaxsiy muloqot, interfaol.

Jamiyatning ta'lim maqsadlari va ularni amalga oshirish yo'llari haqidagi tasavvuridagi so'nggi o'zgarishlarga muvofiq, yaxlit ta'lim jarayonini tashkil etishda an'anaviy va innovatsion yondashuvlar o'zaro bog'liqligidan foydalangan holda zamonaviy umumta'lim maktabi sifat jihatidan yangilanmoqda. Pedagogik amaliyotda "ta'limning faol usullari va shakllari" kabi atama uzoq vaqtdan beri qo'llanilgan. U o'quvchilarning rivojlanishi va faolligining yuqori darajasiga erishadigan pedagogik texnologiyalar guruhini birlashtiradi. Ta'limda yana bir atama o'z o'rnini topdi bu - "interaktiv ta'lim".

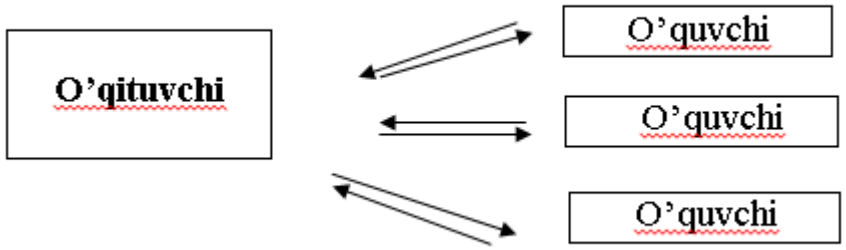
Interfaol ta'lim - o'qituvchi va talabaning o'zaro ta'siri orqali amalga oshiriladi. Interfaol texnologiyalar - o'quv jarayonidagi barcha ishtirokchilarining o'zaro ta'siri asosida o'quvchining jamoaviy ishda ishtirok etmasligi mumkin bo'lmagan o'quv jarayonini tashkil etish. Interfaol texnologiyalar barcha talabalarni mavzuni muhokama qilish, topshiriqlarni bajarish va mustaqil ish natijalarini taqdim etishga jalb etishga qaratilgan.

Interfaol usul - bu o'quvchilarning bir-biri bilan va o'qituvchi bilan o'quv, ishchanlik, rolli o'yinlar, munozaralar shaklida o'zaro munosabatlarini tashkil qilish qoidalari tizimi. So'nggi paytlarda turli fanlar darslarida interfaol o'qitish usullari keng qo'llanilmoqda. K. Levin odamlarning munosabati va xatti-harakatlaridagi eng samarali o'zgarishlarni individual kontekstda emas, balki guruhda amalga oshirish osonroq ekanligini ta'kidladi. Shu bilan birga, pedagogikaga oid maqola va asarlarda, darsliklarning o'quv jarayonini teng huquqli shaxslarning muloqoti, hamkorligi sifatida tavsiflovchi bo'limlarida "interaktivlik", "interfaol ta'lim", "interfaol o'qitish uslublari va usullari" atamalari paydo bo'la boshladi.

Ko'pincha "interaktiv ta'lim" atamasi axborot texnologiyalari, masofaviy ta'lim, Internet resurslaridan foydalanish, shuningdek, elektron darsliklar va ma'lumotnomalar, onlayn ish va boshqalar bilan bog'liq sohalarda tilga olinadi. Zamonaviy kompyuter telekommunikatsiyalari ishtirokchilarga haqiqiy sherik bilan muloqotga kirishish imkonini beradi (yozma yoki og'zaki), shuningdek, real vaqt rejimida foydalanuvchi va axborot tizimi o'rtasida faol xabar almashish imkonini beradi. Interfaol vositalar va qurilmalardan foydalangan holda kompyuterni o'qitish dasturlari foydalanuvchi va kompyuter o'rtasidagi uzluksiz interaktiv o'zaro ta'sirni ta'minlaydi, o'quvchilarga o'quv jarayonini nazorat qilish, materialni o'rganish tezligini sozlash, oldingi bosqichlarga qaytish va h.k.

An'anaviy ta'lim bilan solishtirganda, interfaol ta'limda o'qituvchi va o'quvchining o'zaro ta'siri o'zgarib bormoqda: o'qituvchining faoliyati o'quvchilar faolligiga o'z o'rnini bo'shatib beradi, o'qituvchining vazifasi esa ularning tashabbuskorligi uchun sharoit yaratishdir. O'qituvchi o'quv ma'lumotlarini o'zi orqali uzatuvchi filtr rolini inkor etadi va ma'lumot manbalaridan biri bo'lgan ishda yordamchi vazifasini bajaradi.

Hozirgi vaqtda "interfaol o'qitish metodlari" tushunchasi yangi mazmun bilan to'ldirilib, undagi ustuvor rol quyidagilarga beriladi: o'zaro ta'sir; shaxsiy muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish; odamlarning ijtimoiy tajribasini ishlab chiqish va amalga oshirish; ta'lim jarayoni ishtirokchilari o'rtasidagi ta'lim va pedagogik hamkorlik[1].

Interfaol ta'lim bilan ta'lim jarayoni barcha o’quvchilarning doimiy faol o'zaro ta'siri sharoitida amalga oshiriladi. Bu o'zaro ta'limdir, bunda o’quvchi ham, o'qituvchi ham teng, teng subyektlardir, ular nima qilayotganlarini tushunadilar, bilganlari haqida fikr yuritadilar. Interfaol ta'lim hamkorlik, o'zaro ta'sir muhitini yaratishga samarali hissa qo'shadi, o'qituvchiga bolalar jamoasining haqiqiy yetakchisi bo'lishga imkon beradi.

Interfaol texnologiyalar shartli ravishda to'rt guruhga bo'linadi:

1. Kooperativ ta’limning interfaol texnologiyalari:
- *juftlikda mashq qilish;*
- *aylanadigan (o'zgaruvchan) uchlik;*
- *ikkita - to'rt - barchasi birgalikda;*
- *"Karusel".*

2. Kooperativ - guruhli o'qitishning interfaol texnologiyalari:
- *muammoni umumiy davrada muhokama qilish;*
- *"Mikrofon";*
- *tugallanmagan takliflar;*
- *Aqliy hujum;*
- *O'qituvchilik - o'qiyman;*

[1] Курышева И.В. Классификация интерактивных методов обучения в контексте самореализации личности учащихся // Известия Российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена. 2010. - №112.

- *Muammolarni bartaraf etish.*
3. Vaziyatni modellashtirish texnologiyalari:
- Simulyatsiyalar;
- soddalashtirilgan munozara;
-rollar bilan vaziyatlarni o'ynash.
4. Munozara savollariga ishlov berish texnologiyalari:
- usul - press;
- "Pozitsiyani egallang";
- "Lavozimni o'zgartirish";
- munozara;

Interfaol texnologiyalar o‘quvchilarning fanga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ijodkorligini rivojlantiradi, ularni turli bilim manbalari bilan ishlashga o‘rgatadi, o‘quvchilarni uy vazifalarini ortiqcha yuklashdan ma’lum darajada xalos qiladi, dunyoqarashini kengaytiradi.

Zamonaviy umumiy boshlang'ich ta'lim bolaning ta'lim faoliyati - ta'lim va kognitiv motivlar tizimi, ta'lim maqsadlarini qabul qilish, qo'llab-quvvatlash, amalga oshirish, o'quv faoliyati va ularning natijalarini rejalashtirish, nazorat qilish va baholash qobiliyatini shakllantirish uchun asos yaratadi. Bu maktab ta'limining boshlang'ich bosqichi bo'lib, u o'quvchilarning kognitiv motivatsiyasi va qiziqishlarini, o'qituvchi va sinfdoshlar bilan hamkorlik qilish va o'qitishning birgalikdagi faoliyatiga tayyorligi va qobiliyatini ta'minlashi, shaxsning jamiyat va odamlar bilan munosabatlarini belgilaydigan axloqiy xulq-atvor asoslarini shakllantirishi kerak.

Zamonaviy boshlang'ich ta'lim mazmunining o'ziga xos xususiyati nafaqat o’quvchi nimani bilishi kerakligi haqidagi savolga javob berish, balki mustaqil o'quv faoliyatini tashkil etish qobiliyatini ta'minlaydigan shaxsiy, kommunikativ kognitiv, tartibga soluvchi sohalarda universal o'quv faoliyatini shakllantirishdir. Boshlang'ich maktab yoshida bolaning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishi davom etadi. Bu yosh davri atrofdagi odamlar, o'zi haqidagi ijtimoiy va shaxslararo munosabatlar, axloqiy me'yorlar to'g'risida yetarlicha ongli g'oyalar tizimining paydo bo'lishi bilan tavsiflanadi, ular asosida tengdoshlar va kattalar, qarindoshlar va begonalar bilan munosabatlar quriladi.

Interfaol usullar turli interaktiv o'yinlardan foydalanishni o'z ichiga oladi, masalan, "o'ttiz uch", "matematik karusel" va boshqalar. O‘qitishning interfaol usullari umumlashtirishni yuqori darajaga olib chiqishga yordam beradi. Fikrlash, mini-loyihalar kabi usul bolalarga o'z kashfiyotlarini amalga oshirishga, o'rganilayotgan material va hayot o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rishga va o'rnatishga, ba'zi faktlarni umumlashtirish va tahlil qilishga, xulosalar chiqarishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Курышева И.В. Классификация интерактивных методов обучения в контексте самореализации личности учащихся // Известия Российского

государственного педагогического университета им. А.И. Герцена. 2010. - №112.
2. Федеральный закон РФ "Об образовании в Российской Федерации" № 273-ФЗ http://www.zakonrf.info/zakon-ob-obrazovanii-v-rf.
3. Федеральный государственный образовательный стандарт начального общего образования http://moh-school.ru/documents/fgosnoo.
4. Двуличанская Н. Н. Интерактивные методы обучения как средство формирования ключевых компетенций // Наука и образование: электронное научно-техническое издание. 2011. - №4.
5. Жалнина Л. А., Жалнина Т. Н. Использование активных и интерактивных методов и приемов обучения по математике на различных этапах организации процесса обучения // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 15. – С. 1261–1265. – URL: http://e-koncept.ru/2016/96169.htm.
6. Oripova, K. (2020). The importance of tongue twisters.
7. Oripova, K. (2022). THE CONCEPT OF “DISCOURSE” IN LINGUISTICS AND ITS LINGUISTIC INTERPRETATION.
8. Oripova, K. (2022). THE ROLE AND MAIN TASKS OF LINGUOCULTURAL SCIENCE IN CONTEMPORARY LINGUISTICS.
9. D.M. Boshmanova. (2022). Grammatical views of Nizomiddin Mahmudov. Miasto Przyszłości, 23, 17–21. Retrieved from http://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/194
10. THE ROLE OF FORESTRY IN THE RESTORATION OF THE NATIONAL ECONOMY OF UZBEKISTAN IN THE POST-WAR PERIOD OF THE SECOND WORLD. Olimov Jahongir Boriboevich
11. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11 (10), 327-330, 2022
12. Olimov Jahongir Boriboevich. (2022). From the history of the establishment of reserves on the territory of uzbekistan. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact Factor: 7.429, 11(10), 319–322. Retrieved from
13. Shoirakhon Kambarova, & Jahongir Olimov. (2022). FROM THE HISTORY OF POLITICAL CAMPAIGNS OF THE 20-30S OF THE XX CENTURY. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact Factor: 7.429, 11(10), 315–318. Retrieved from
14. Tojiboeva, S. K., Abdullaev, A. K., & Abdullaeva, N. R. (2020). GENDER ANALYSIS OF ZOONYMS IN ENGLISH AND UZBEK. Scientific Bulletin of Namangan State University, 2(10), 301-305.
15. Abdullayeva Nargiza Roxataliyevna, & Yormatova Shahnoza G’ulomovna. (2021). Teaching Children Problem-Solving in Preschool. Middle European Scientific Bulletin, 9. https://doi.org/10.47494/mesb.2021.9.229

16. Masodikova Zulfiya. (2022). WAYS OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE CHECK COMPONENTS OF THE FUNCTIONAL LITERACY OF THE STUDENTS. *JournalNX - A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal*, *8*(11), 208–212. https://doi.org/10.17605/OSF.IO/9PXWU
17. Masodiqova, Zulfiyaxon. "Comparison of English, German and Uzbek Vowel Sounds."Academicia Globe: Inderscience Research2.05 (2021): 176-179.6.Масодикова, З., and Ш. Хатамкулова. "O'ZBEK VA NEMIS MAQOLLARINI QIYOSHLASH."МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА4.1-1 (2021).
18. Олимов, Ж. Б. (2013). ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ ЛЕСНЫХ РЕСУРСОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН. Научное обозрение: теория и практика, (1), 11-13.
19. Jaxongir, O., & Aziz, M. The Role of State Archival Sources in the Study of the History of Forestry in Uzbekistan (on the Example of the Fergana Valley). International Journal on Integrated Education, 3(9), 80-82.